

Jadwiga Potrzeszcz*

ŻYCIE I DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA KSIĘDZA PROFESORA ANTONIEGO KOŚCIA SVD¹

Ksiądz Profesor Antoni Kość urodził się 12 maja 1949 r. w Rokietnicy k. Jarosławia (diecezja przemyska). Zmarł dnia 7 grudnia 2011 r. w Lublinie. Był misjonarzem i filozofem prawa, wybitnym znawcą filozofii prawa Dalekiego Wschodu (Chiny, Japonia, Korea).

Celem niniejszego artykułu jest ukazanie drogi życia oraz aktywności naukowej Księdza Profesora Antoniego Kościa SVD, a w szczególności podkreślenie jego wkładu w rozwój polskiej i światowej filozofii prawa. Znaczna część niniejszego opracowania poświęcona jest biografii Księdza Profesora, jak bowiem słusznie podkreśla się w doktrynie, „biografistyka to część historiografii. Przedmiotem badań biograficznych jest życie człowieka w jego dynamicznym rozwoju. Główne zadanie biografą polega zatem na ukazaniu wydarzeń zewnętrznych, z których wyrasta życie duchowe jednostki. Pod ich wpływem kształtują się motywy jej działania. Biograf ma podkreślić zwłaszcza indywidual-

---

* Dr hab. Jadwiga Potrzeszcz, adiunkt, Katedra Teorii i Filozofii Prawa, Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II; e-mail: jagap@kul.lublin.pl

¹ Niniejszy artykuł stanowi zmodyfikowaną wersję referatu wygłoszonego 13 grudnia 2014 r. podczas konferencji naukowej zorganizowanej przez Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa KUL w Lublinie.

ność, odrębność i неповtarzalność danej osoby”². Kierując się tym założeniem, zamierzam możliwie wszechstronnie ukazać sylwetkę twórczą Księdza Profesora Antoniego Kościa SVD, aby możliwie najpełniej zaprezentować fenomen tej niezwyklej osoby.

W niniejszym opracowaniu, podając fakty z życia oraz charakterystykę twórczości naukowej ks. prof. Antoniego Kościa SVD, korzystałam ze zgromadzonych materiałów źródłowych, dostępnych w: Archiwum Państwowym w Rzeszowie, Zespole Akt I Gimnazjum (Liceum) w Rzeszowie, sygn. 214: Arkuszach ocen 1964-1967 i protokołach matury z 1967 r.; Archiwum Polskiej Prowincji Księży Werbistów w Pieniężnie (APP-SVD), Teczka personalna: Kość Antoni, sygn. APP-SVD II/E; Archiwum Uniwersyteckim KUL, Referacie Personalnym, Aktach osobowych pracowników, Kość Antoni, ks., 1994-2011, sygn. A-2658. Wykorzystałam także wiele fragmentów moich wcześniejszych publikacji upamiętniających życie i sylwetkę twórczą ks. prof. Antoniego Kościa SVD, jak np. *Exegisti monumentum aere perennius... Wspomnienie o śp. Księdzu Profesorze Antonim Kościu SVD*, „Forum Prawnicze” 2012, nr 1 (9), s. 141-143; *Katedra Filozofii Prawa*, w: *Księga Jubileuszowa z okazji 90-lecia Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II*, red. A. Dębiński, M. Ganczar, S. Józwiak [i in.], Lublin 2008, s. 15-44; *Sylwetki uczonych: Prof. zw. dr hab. Antoni Kość SVD*, „Summarium” 40 (60) 2011, s. 141-148; *Ksiądz Profesor Antoni Kość SVD*, w: *Abiit, non obiit. Księga poświęcona pamięci Księdza Profesora Antoniego Kościa SVD*, red. A. Dębiński, P. Stanisław, T. Barankiewicz [i in.], Lublin 2013, s. 19-25; *Z Rokietnicy w świat. Transkulturowa droga życia i filozofii prawa Antoniego Kościa (1949-2011)*, w: *Transkulturowość filozofii prawa Antoniego Kościa*, red. P. Stanisław, T. Barankiewicz, T. Barszcz [i in.], Lublin 2014 (w druku).

---

² E. Walewander, *Ksiądz Antoni Szymański i jego zasługi dla Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*, w: *Ksiądz Antoni Szymański (1881-1942). Rektor – uczonec – działacz społeczny*, red. S. Fel, M. Wódka, Lublin 2013, s. 29.

1. Lata szkolne

Antoni Kość od najmłodszych lat życia wykazywał zainteresowanie nauką szkolną. Wyróżniał się spośród rówieśników niezwykłą pilnością w traktowaniu obowiązków szkolnych. Zgodnie ze wspomnieniami rodziny i przyjaciół, do szkoły chodził chętnie i nigdy się nie spóźniał na lekcje. Punktualność i poważne traktowanie swoich obowiązków to cechy, które także wykazywał w późniejszym, już dorosłym życiu.

Po ukończeniu Szkoły Podstawowej w Rokietnicy, Antoni Kość z dniem 1 września 1963 r. rozpoczął naukę w I Liceum Ogólnokształcącym im. Stanisława Konarskiego w Rzeszowie. Szkoła ta ma bogate tradycje i daje solidne podstawy do dalszego kształcenia. Sam Stanisław Konarski (1700-1773) kilka lat uczył w tej szkole, a jak wiemy był on wielkim reformatorem szkolnictwa oraz pisarzem społeczno-politycznym i filozoficzno-religijnym. Stanisław Konarski znany jest przede wszystkim jako założyciel i rektor Collegium Nobilium w Warszawie (1740 r.), prowadzonego przez pijarów i wzorowanego na pijarskim Collegium Nazareum w Rzymie. Jak powszechnie wiadomo, pijarskie Collegium Nobilium w Warszawie było pierwszą szkołą wychowania obywatelskiego, wpajającą wychowankom poczucie obowiązku i odpowiedzialności za Ojczyznę.

Ksiądz Profesor Antoni Kość kształcił się w rzeszowskim liceum w czasach, kiedy używanie imienia patrona szkoły było przez władze państwowe zakazane. Jak wspomina, „po zajęciach w szkole udawałem się na lekcje religii do kościoła gimnazjalnego pod wezwaniem św. Krzyża, który był integralną częścią Kolegium Pijarskiego, założonego w 1658 r. Tam spotkałem naszego katechetę, ks. Walentego Bala. [...] Ks. Walenty Bal uczył nas zdrowej dumy ze swojej Alma Mater. On również, jako absolwent tej szkoły, uzmysławiał nam, w jakim liceum się uczyliśmy. [...] Sam Stanisław Konarski przez kilka lat uczył w tym ko-

legium, które po [jego – J.P.] śmierci obrało go za patrona. Ks. Walenty Bał często nam przypominał, że medal *Sapere auso*³, który otrzymał Stanisław Konarski z rąk króla Stanisława Augusta Poniatowskiego, jest zarówno testamentem, jak i wyzwaniem dla uczniów szkoły, w której pracował, uczył i której patronuje Stanisław Konarski. A my, uczniowie I Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Konarskiego w Rzeszowie, zawsze nosimy w sercu słowa Stanisława Konarskiego, umieszczone w centralnym miejscu szkoły, na tablicy wśród innych tablic, które wystawiają zasługi i wkład wychowanków I Liceum dla Ojczyzny i Kościoła, a mianowicie: «Nie zowiem zasług, co inni zowią zasługi, są to tylko ku ojczyźnie wypłacone długi»⁴. Wśród słynnych wychowanków rzeszowskiego I Liceum Antoni Kość wskazywał: Ignacego Łukasiewicza (1822-1882) – aptekarza, twórcę polskiego przemysłu naftowego, który poprzez destylację ropy naftowej wydzielił naftę, konstruktora lampy naftowej; Władysława Sikorskiego (1881-1943) – polityka i generała; Józefa Sebastiana Pelczara (1842-1924) – profesora i rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, inicjatora budowy Collegium Novum, biskupa ordynariusza diecezji przemyskiej, założyciela Zgromadzenia Sióstr Służebnic Najświętszego Serca Jezusowego, kanonizowanego w 2003 r. i Juliana Przybosia (1901-1970) – poetę, współtwórcę Awangardy Krakowskiej.

Duży wpływ na formację duchową i intelektualną Antoniego Kościa wywarł w czasach kształcenia w Rzeszowskim Liceum katecheta, ks. Walenty Bał, o którym napisał we wspomnieniu: „zachęcał nas [...], byśmy dążyli do rzeczy wielkich, do hartu ducha i wytrwałości w dążeniu do celu. Jako przykład stawiał nam Stanisława Pignonia, profesora i rektora Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie i profesora Uniwer-

---

³ Dewizę z medalu Stanisława Augusta Poniatowskiego – *Sapere auso* – tłumaczy się jako: „Temu, kto odważył się być mądrym”.

⁴ A. Kość, *Z Jasionki do Rzeszowa*, w: *Ksiądz Infułat Walenty Bał (1920-2002). Duszpasterz w Rzeszowie*, red. J. Twardy, Rzeszów 2009, s. 282-283.

---

sytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Jako obraz dążenia do celu wskazywał nam jego książkę *Z Komborni w świat*⁵. Nauki pobrane w latach młodości Ksiądz Profesor Antoni Kość wcielał w czyn przez całe swoje życie. Antoni Kość ukończył I Liceum w Rzeszowie, uzyskując świadectwo dojrzałości w 1967 r.

2. Seminarium duchowne i studia teologiczne w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim

Po maturze Antoni Kość wstąpił do Seminarium Diecezjalnego w Przemyślu, w którym kształcił się w latach akademickich 1967/1968-1970/1971. Odczuwając powołanie do pracy misyjnej, wstąpił 9 września 1971 roku do Misyjnego Seminarium Duchownego Zgromadzenia Słowa Bożego (*Societas Verbi Divini* – SVD) w Pieniężnie. Jak sam wspomina: „Pragnąłem zostać kapłanem. Powołanie misyjne przyszło później i dojrzywało we mnie powoli”⁶. W Pieniężnie kształcił się w latach 1971-1974. W tym czasie studiował także teologię na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Warto podkreślić, że jako pierwszy student w historii Seminarium w Pieniężnie, ze względu na ponadprzeciętne zdolności, został przez przełożonych skierowany na studia do Lublina. Dnia 20 maja 1974 r. uzyskał na Wydziale Teologicznym KUL tytuł magistra teologii, na podstawie pracy *Zdobycie Jerycha w świetle Biblii i archeologii*, napisanej na seminarium z Archeologii i geografii biblijnej pod kierunkiem o. prof. Hugolina Langkammera.

---

⁵ Tamże, s. 283. Warto przypomnieć, że Stanisław Pigoń (1885-1968) – wybitny historyk literatury, edytor i pamiętnikarz, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego – urodził się we wsi Kombornia w Krośnieńskim, pochodził z ubogiej rodziny małorolnych chłopów. Jego książka *Z Komborni w świat* (1946), zawiera wspomnienia z lat młodości, ukazując niełatwą drogę chłopskiego dziecka na piedestał narodowej kultury.

⁶ A. Kość, *Dlaczego zostałem misjonarzem?*, „Misjonarz” 1986, nr 3, s. 11.

Po okresie nowicjatu w Pieniężnie (od 9 września 1971 r. do 7 września 1972 r.), przyjęciu pierwszej profesji zakonnej (8 września 1972 r.), oraz wieczystej profesji zakonnej (8 września 1973 r.), Antoni Kość przyjął święcenia kapłańskie w Wyższym Seminarium Duchownym Księży Werbistów w Pieniężnie w dniu 23 czerwca 1974 r. z rąk biskupa warmińskiego Józefa Drzazgi w kościele św. Wojciecha w Pieniężnie.

3. Praca misyjna i studia prawnicze w Japonii

Po przyjęciu święceń kapłańskich ks. Antoni Kość SVD wyjechał – zgodnie z charyzmatem Zgromadzenia – do pracy misyjnej do Japonii. Warto podkreślić, że misje na Dalekim Wschodzie są uważane w środowisku misjonarzy za bardzo trudne i wymagające szczególnych umiejętności. Dlatego też wyjeżdżają w tamtym kierunku jedynie najlepsi, dający gwarancje poradzenia sobie z wieloma trudnościami, w tym językowymi i kulturowymi.

W latach 1974-1976 Antoni Kość SVD studiował język japoński w prowadzonym przez jezuitów Center for Japanese Studies w Kamakura k. Tokio. Pracował także w szkole prowadzonej przez misjonarzy, ucząc japońskie dzieci języka angielskiego. Nawiązywał w ten sposób kontakty z ludźmi, ucząc się jednocześnie od nich i poznając kulturę japońską. Jak sam podkreślił: „[...] W seminarium zainteresowałem się specyfiką pracy misyjnej w Japonii. Kiedy po święceniach kapłańskich znalazłem się w tym kraju, zrozumiałem, że podstawowym zadaniem tych, którzy pragną głosić Chrystusa, jest nawiązanie kontaktu z drugim człowiekiem, czyli «spotkanie człowieka». Szybko przekonałem się, że misjonarz musi nie tylko uczyć innych, ale też musi uczyć się od

---

innych”⁷. Następnie w latach 1976-1978 Antoni Kość SVD studiował w języku japońskim prawo w Sophia University w Tokio.

4. Studia prawnicze w Niemczech i USA

Studia prawnicze Antoni Kość SVD kontynuował na Uniwersytecie Alberta-Ludwika we Fryburgu Bryzgowijskim w Niemczech, uczęszczając przed rozpoczęciem roku akademickiego na intensywny, specjalistyczny kurs języka niemieckiego do Instytutu Goethego we Fryburgu Bryzgowijskim. W okresie studiów prawniczych na Uniwersytecie we Fryburgu Bryzgowijskim, tj. w latach 1978-1982, A. Kość SVD słuchał wykładów i zdawał egzaminy u takich znanych profesorów, jak m.in. Ernst-Wolfgang Böckenförde (filozofia prawa, prawo konstytucyjne, filozofia państwa, historia prawa), Alexander Hollerbach (filozofia prawa, prawo wyznaniowe), Detlef Liebs (prawo rzymskie), Hans-Heinrich Jescheck (prawo karne), Manfred Reh binder (socjologia prawa)⁸. W 1979 r. został przyjęty na kurs doktorancki na Wydziale Prawa tego Uniwersytetu. Poza filozofią prawa, specjalizował się także w prawie konstytucyjnym i prawie karnym. W dniu 29 czerwca 1982 r., po zdaniu egzaminu doktorskiego i obronie doktoratu, uzyskał stopień naukowy *doctor iuris utriusque* (tzn. doktor obojga praw: prawa kanonicznego i świeckiego) na podstawie rozprawy *Recht und Sittlichkeit im sozialistischen Staat, dargestellt am Beispiel Polens* (Prawo i moralność w socjalistycznym państwie na przykładzie Polski), napisanej na seminarium z Filozofii prawa pod kierunkiem prof. Alexandra Hollerbacha. We Fryburgu Bryzgowijskim Antoni Kość, poza

---

⁷ Tamże.

⁸ Nazwiska te podaję na podstawie wpisów do indeksu (Studienbuch) Antoniego Kościa (Matrikelnummer: 5742270) wydanego przez Uniwersytet Alberta-Ludwika we Fryburgu Bryzgowijskim (Albert-Ludwigs-Universität Freiburg i. Br.). W indeksie tym widnieje data wpisania na listę studentów: 3 października 1978 r. oraz data wypisania z listy studentów: 14 lipca 1982 r. (Exmatrikuliert am: 14. Juli 1982).

studiowaniem, pełnił posługę kapłańską u sióstr benedyktynek z Kłoster St. Lioba. Mieszkał w ich domu gościnnym w dzielnicy Günterstal, gdzie na cmentarzu przy kościele, w którym odprawiał Msze św., znajduje się – często wspominany później na wykładach w KUL – grób Edmunda Husserla (1859-1938).

W latach 1982-1983 A. Kość SVD studiował prawo amerykańskie na Uniwersytecie w Chicago w Stanach Zjednoczonych. Miał zatem okazję poznać kulturę prawną *common law*. Jednak wykładana na Uniwersytecie w Chicago analityczna filozofia prawa – ze względu na jej minimalizm filozoficzny – nie wywarła na nim takiego wrażenia, jak niemiecka tradycja filozoficznoprawna.

5. Dalsze studia i praca na uniwersytetach w Japonii i Korei

W latach 1983-1988 Antoni Kość SVD pracował na stanowisku Professor of Laws w Nanzan University w Nagoi w Japonii, wykładając w języku japońskim Filozofię prawa, Powszechną historię prawa, Wstęp do nauki o państwie i prawie, a także prowadząc seminarium z Filozofii prawa, na którym wypromował 18 magistrów.

W latach 1988-1989 A. Kość SVD studiował prawo kanoniczne na Uniwersytecie Gregoriana w Rzymie. Następnie wyjechał do Republiki Korei, tj. Korei Południowej. W latach 1989-1990 studiował język koreański w Yonsei University w Seulu. W grupie studentów języka koreańskiego przeważali Japończycy, natomiast Antoni Kość był jednym z nielicznych przybyszów z Zachodu, którzy mogli konkurować z nimi w opanowaniu sprawności językowej. W latach 1991-1993 pracował na stanowisku Professor of Laws w Seoul National University i Sogang University w Seulu, wykładając w języku koreańskim Filozofię prawa. W tym czasie przebywał także w Hongkongu i na Tajwanie, prowadząc badania naukowe.

6. Praca w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim

Do Lublina Antoni Kość SVD przybył 15 kwietnia 1994 r. i zamieszkał w Domu Słowa Bożego (ul. Jagiellońska 45), gdzie przygotowywał się do objęcia obowiązków na Uniwersytecie oraz kontynuował pracę duszpasterską. Z dniem 1 października 1994 r. podjął pracę w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim na Wydziale Prawa Kanonicznego i Świeckiego na stanowisku asystenta w Katedrze Historii Państwa i Prawa na Wydziale Prawa Kanonicznego i Świeckiego, którą kierował wówczas ks. prof. Henryk Karbownik.

Dalsza kariera naukowa A. Kościa SVD potoczyła się w błyskawicznym tempie. Pracując bardzo intensywnie i systematycznie awansował regularnie co dwa lata, a mianowicie w latach 1994-1996 był asystentem, w latach 1996-1998 adiunktem, w latach 1998-2000 adiunktem w stopniu doktora habilitowanego, w latach 2000-2002 profesorem nadzwyczajnym, w latach 2002-2004 profesorem nadzwyczajnym z tytułem naukowym profesora nauk prawnych. Z dniem 15 lutego 2004 r. został zatrudniony na stanowisku profesora zwyczajnego nauk prawnych, po przedstawieniu pozytywnej oceny jego dorobku naukowego przez komisję, której przewodniczył ks. prof. Józef Krukowski, a członkami byli: ks. prof. Henryk Misztal i prof. Henryk Cioch.

Kolokwium habilitacyjne księdza profesora Antoniego Kościa SVD odbyło się na Wydziale Prawa Kanonicznego i Świeckiego KUL w dniu 18 czerwca 1998 r., na podstawie rozprawy *Prawo a etyka konfucjańska w historii myśli prawnej Chin* (Lublin 1998). Recenzentami w przewodzie habilitacyjnym byli: prof. Leszek Leszczyński (UMCS), prof. Jan Woleński (UJ), ks. prof. Andrzej Szostek MIC (KUL) i prof. Jan Władcki (KUL). Wszyscy recenzenci w przewodzie habilitacyjnym wyrazili bardzo pozytywne opinie o dorobku naukowym oraz rozprawie habilitacyjnej Antoniego Kościa.

Centralna Komisja do Spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych w piśmie z dnia 30 listopada 1998 r. poinformowała o zatwierdzeniu, podjętej jednomyślnie, uchwały Rady Wydziału Prawa Kanonicznego i Świeckiego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego o nadaniu ks. dr. Antoniemu Kościowi stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych w zakresie prawa, specjalność: filozofia prawa. Rada Wydziału wytypowała rozprawę habilitacyjną do nagrody Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Tytuł naukowy profesora nauk prawnych A. Kość SVD uzyskał w dniu 22 marca 2002 r., na podstawie rozprawy *Filozoficzne podstawy prawa japońskiego w perspektywie historycznej* (Lublin 2001). Recenzentami w postępowaniu w sprawie nadania tytułu naukowego byli: ks. prof. Józef Krukowski (KUL), prof. Stanisław Kaźmierczyk (UWr) i prof. Jan Widacki (UJ). Superrecenzentem był prof. Leszek Leszczyński (UMCS). Wszystkie opinie recenzentów były pozytywne.

W czasie swego ponad siedemnastoletniego okresu pracy w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II ks. prof. Antoni Kość SVD bardzo aktywnie uczestniczył w życiu uniwersyteckim, zarówno na płaszczyźnie naukowo-dydaktycznej, organizacyjnej, jak i administracyjnej. Prowadził wykłady, konwersatoria, proseminaria i seminaRIA (na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL, a także w prawniczych ośrodkach zamiejscowych KUL w Tomaszowie Lubelskim, w Międzyrzeczu Podlaskim i w Stalowej Woli) z wielu przedmiotów. Przykładowo można wymienić: Prawo konstytucyjne – USA, Niemcy, Korea, Japonia; Historia myśli prawnej kultury chińskiej; Socjologia prawa; Powszechna historia państwa i prawa; Filozofia prawa; Filozoficzne podstawy prawa japońskiego; Wprowadzenie do prawa japońskiego; Elementy socjologii; Historia ustroju państw; Konstytucje europejskie i azjatyckie; Filozoficzne podstawy prawa chińskiego; Doktryny polityczno-prawne; Teoria i filozofia prawa. Ponadto

w latach 2002-2004 prowadził wykład Wybrane zagadnienia z filozofii prawa Dalekiego Wschodu na Wydziale Filozofii KUL.

Wykłady ks. prof. Antoniego Kościa SVD cieszyły się ogromnym zainteresowaniem studentów. Ich wyjątkowy charakter był ściśle związany z niepowtarzalną, bogatą osobowością wykładającego, który był człowiekiem bardzo dobrze wykształconym w wielu zagranicznych uniwersytetach, znającym biegle języki obce (niemiecki, angielski, włoski, łaćniński, grecki, hebrajski, chiński, japoński i koreański) oraz różne kultury prawne. Mając doświadczenie w pracy misyjnej, był otwarty na świat i ludzi o różnych poglądach. Imponował młodzieży studenckiej erudycją, poczuciem humoru i sztuką wymowy. Szczególnie na wykładach dotyczących kultury prawnej Dalekiego Wschodu potrafił pobudzić wyobraźnię słuchaczy, przenosząc ich w nieznaną, egzotyczny świat. Objasniał znaczenie, pisownię i wymowę słów w języku chińskim, japońskim i koreańskim. Czynił to swobodnie i z lekkością – jakby mówił o rzeczach prostych – wplatając filozoficzne uzasadnienie kształtu znaków.

Po habilitacji ks. Kość SVD objął kierownictwo nowoutworzonej Katedry Teorii Państwa i Prawa (od 6 marca 1999 r.), która w 2001 r. na jego wniosek została przemianowana na Katedrę Filozofii Prawa (1 marca 2001 r. Rada Wydziału skierowała wniosek w tej sprawie do Senatu Akademickiego KUL, który na posiedzeniu dnia 2 marca 2001 r. zatwierdził zmianę nazwy Katedry), a od 1 października 2009 r. funkcjonuje pod nazwą: Katedra Teorii i Filozofii Prawa. Po śmierci Księdza Profesora kuratorem Katedry został ks. dr hab. Piotr Stanisław, prof. KUL.

Bardzo ważną płaszczyzną działalności ks. prof. Antoniego Kościa SVD na rzecz Wydziału i Uniwersytetu było sprawowanie różnorodnych funkcji administracyjnych. W latach 2000-2008 był prodziekanem Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL.

W latach 2005-2008 był dyrektorem Instytutu Ogólnych Nauk o Prawie.

Przedstawiając sylwetkę prof. Kościa SVD, nie można pominąć faktu, że był on nie tylko akademikiem, człowiekiem uniwersytetu, ale także misjonarzem. Nawet mieszkając w Lublinie prowadził oraz popularyzował działalność misyjną. Od 1996 r. A. Kość SVD prowadził pracę duszpasterską wśród Koreańczyków z firmy Daewoo w Lublinie (od 25 kwietnia 1996 r. do 3 grudnia 2000 r.). Jak sam odnotował w kronikarskim stylu: „W roku 1996 przed mieszkańcami Domu Słowa Bożego w Lublinie otworzyły się nowe możliwości pracy misyjnej w Polsce. Lublin bowiem stał się «stolicą Azji», gdy pojawili się w nim Koreańczycy z Firmy Daewoo. Wśród nich byli też liczni katolicy. Pracę duszpasterską wśród nich rozpoczął Antoni Kość SVD (misjonarz z Japonii i Korei). Pracował nie tylko wśród katolików, z biegiem czasu przychodziło coraz więcej niechrześcijan, którzy zainteresowani byli Dobrą Nowiną”⁹. Ks. prof. Antoni Kość SVD wykonywał także pracę duszpasterską wśród Koreańczyków w Warszawie (od 21 grudnia 1996 r. do 29 czerwca 2003 r.) nie tylko wśród pracowników firmy Daewoo/FSO, Hyundai, ale także wśród studentów Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie, lektorów języka koreańskiego na Uniwersytecie Warszawskim, pracowników Ambasady Republiki Korei w Polsce i innych zainteresowanych.

Ksiądz Profesor Antoni Kość SVD należał do wielu towarzystw naukowych oraz zespołów redakcyjnych czasopism prawniczych. Jako filozof prawa już w Japonii od 1984 r. był członkiem Międzynarodowego Stowarzyszenia Filozofii Prawa i Filozofii Społecznej (Internationale Vereinigung für Rechts- und Sozialphilosophie – IVR), od 1998 r. należał do Sekcji Polskiej tej organizacji. W dniu 17 maja 1996 r. uchwałą Zarządu Towarzystwa Naukowego KUL, na wniosek Wydziału Nauk

---

⁹ A. Kość, *50 lat Domu Słowa Bożego w Lublinie (1958-2008)*, Lublin 2008, s. 39.

Prawnych, został powołany na członka współpracownika tego Wydziału, następnie w dniu 22 marca 2000 r. został powołany przez Walne Zebranie TN KUL na członka korespondenta, a w dniu 20 marca 2002 r. na członka czynnego. W TN KUL prof. Kość pełnił ważne funkcje. W latach 2001-2004 był Członkiem Zarządu, w latach 2004-2010 – Skarbnikiem, a od 2010 r. Wiceprezesem TN KUL. W 1996 r. został przyjęty w poczet członków Stowarzyszenia Polskich Prawników Katolickich. Od 2000 r. był członkiem Stowarzyszenia Kanonistów Polskich, a od 2003 r. członkiem Komisji XIV Prawniczej Oddziału PAN w Lublinie. W Rzeszowie od 2010 r. był członkiem Rady Naukowej Prawniczych Warsztatów Naukowych zorganizowanych w ramach Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa – Oddział w Rzeszowie. W październiku 2011 r. został zaproszony przez prorektora Uniwersytetu Gdańskiego, prof. Józefa Włodarskiego, do Rady Naukowej Centrum Studiów Azji Wschodniej Uniwersytetu Gdańskiego. Propozycja została przyjęta. Także jesienią 2011 r. A. Kość został członkiem Komitetu Redakcyjnego „Gdańskich Studiów Azji Wschodniej” oraz członkiem Rady Naukowej czasopisma prawniczego „Metryka”. Doświadczenie w pracy redakcyjnej ks. prof. Antoni Kość SVD zdobywał wcześniej jako członek Redakcji kwartalnika „Nurt SVD” (od 1994 r.), jako Sekretarz Redakcji „Roczników Nauk Prawnych” (w latach 1998-2001), następnie jako Redaktor Naczelny zeszytu 1. Prawo „Roczników Nauk Prawnych” (w latach 2001-2005) oraz jako Zastępca Redaktora Naczelnego tego periodyku (od 2006 r. do śmierci).

Za osiągnięcia w pracy naukowo-dydaktycznej, organizacyjnej i administracyjnej ks. prof. A. Kość był kilkakrotnie nagradzany przez Rektora KUL. W 1998 r. otrzymał nagrodę Rektora KUL za rozprawę habilitacyjną. W 2001 r. otrzymał nagrodę indywidualną II stopnia „za duże zaangażowanie w aktywizację młodej kadry naukowej, kilkuletnie bardzo efektywne prowadzenie redakcji „Roczników Nauk Prawnych”, przyznaną przez Rektora KUL. W 2003 r. otrzymał od Rektora KUL na-

grodę indywidualną I stopnia „za szczególne osiągnięcia naukowe i dydaktyczne”. W 2008 r. otrzymał od Rektora KUL nagrodę indywidualną II stopnia „za rzetelne i kompetentne wypełnianie obowiązków Prodziekana Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji”. Działalność naukowa ks. prof. Antoniego Kościa SVD została także doceniona poprzez przyznanie mu w dniu 20 maja 2002 r. statusu Członka Klubu Encyklopedii *Actus Purus* w związku z zamieszczeniem jego biogramu w Słowniku Biograficznym, *Kto jest Kim w Polsce Nowego Milennium 2000-2002*, wydanego przez Polską Narodową Oficynę Wydawniczą. Zgodnie z Certyfikatem *Actus Purus*, „na wszystkich członkach Klubu spoczywa moralny obowiązek propagowania idei kształtujących pozytywny wizerunek Polaków zawsze i w każdym miejscu”. Ponadto uznanie osiągnięć naukowych Księdza Profesora zostało wyrażone poprzez zamieszczenie w 2003 r. jego biografii w *The Contemporary Who's Who*, publikowanej przez American Biographical Institute, który kilkakrotnie przyznawał mu wyróżnienia, ostatnio w 2005 r. – Leading Educators of the World. W dniu 27 kwietnia 2007 r. ks. prof. Antoni Kość otrzymał List Gratulacyjny dla Promotora w związku z wyróżnieniem rozprawy doktorskiej dr Jadwigi Potrzeszcz pt. *Rozumienie idei prawa w orzecznictwie polskiego Trybunału Konstytucyjnego* (Lublin 2005), na podstawie uchwały Jury (pod przewodnictwem prof. Sławomiry Wronkowskiej-Jaśkiewicz) III Konkursu im. Prof. Zygmunta Ziemińskiego (edycja 2004/2005) ogłoszonym przez Fundację im. Prof. Zygmunta Ziemińskiego.

7. Dorobek naukowy

Dorobek naukowy ks. prof. Antoniego Kościa SVD jest imponujący, liczy ok. 150 publikacji, wśród których są monografie, podręczniki akademickie, artykuły i studia, hasła encyklopedyczne, recenzje, publikacje popularnonaukowe oraz przekłady. Do ważniejszych opracowań monograficznych można zaliczyć: *Recht und Sittlichkeit im sozialisti-*

---

schen Staat, dargestellt am Beispiel Polens (Freiburg 1982); *Porando ni okeru ho to dotoku* (Nagoya 1986); *Historyczne modele relacji prawa, państwa i religii w niemieckiej filozofii prawa* (Lublin 1995); *Prawo a etyka konfucjańska w historii myśli prawnej Chin* (Lublin 1998); *Podstawy filozofii prawa* (Lublin 1998, wyd. 3: Lublin 2005); *Filozoficzne podstawy prawa japońskiego w perspektywie historycznej* (Lublin 2001); *Filozofia prawa. Wybór tekstów źródłowych* (Lublin 2002, wyd. 2: Lublin 2007); *Znaczenie idei prawa dla tworzenia dobrego prawa* (Lublin 2003); *50 lat Domu Słowa Bożego w Lublinie (1958-2008)* (Lublin 2008).

Twórczość naukową A. Kościa otwiera rozprawa *Recht und Sittlichkeit im sozialistischen Staat, dargestellt am Beispiel Polens* (Freiburg 1982, ss. VIII + 266), która była podstawą do uzyskania doktoratu. Wybór tematu dysertacji związany był z uczestnictwem Autora w prowadzonym przez prof. Alexandra Hollerbacha interdyscyplinarnym seminarium *Recht und Sittlichkeit* podczas studiów na Wydziale Prawa Uniwersytetu Alberta-Ludwika we Fryburgu Bryzgowijskim. Nie bez znaczenia – jak w swojej opinii promotora napisał Alexander Hollerbach – była także inspiracją książką prof. Ernsta-Wolfganga Böckenförde, *Die Rechtsauffassung im kommunistischen Staat* (2. Aufl. München 1967), w której m.in. porusza on problematykę relacji prawa i moralności w przestrzeni obywatelskiej i socjalistycznego państwa. Po latach, już jako profesor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Antoni Kość SVD mówił na wykładach, że uważa się za ucznia zarówno Ernsta-Wolfganga Böckenförde, jak i Alexandra Hollerbacha, który był uczniem Erika Wolfa, ucznia Gustawa Radbrucha. Do tej tradycji A. Kość przywiązywał dużą wagę. Należy także zaznaczyć, że filozoficznoprawne wykształcenie Antoni Kość zdobywał już wcześniej w Sophia University w Tokio pod opieką naukową prof. José Llomparta, którego japońską monografię, *Ippan hōtetsugaku (Ogólna filozofia prawa)* (wyd. 3, Tokyo 1991), cytuje w późniejszej swojej mo-

---

nografii, *Podstawy filozofii prawa. W rozprawie Recht und Sittlichkeit im sozialistischen Staat, dargestellt am Beispiel Polens*, Autor ukazuje relację prawa i moralności w okresie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, akcentując sprzeczność pomiędzy teorią i praktyką. Autor stawia tezę, że polskie prawo okresu PRL nie harmonizuje ani z etyką katolicką, ani nawet z obowiązującą w tym czasie etyką marksistowską. W opinii Alexandra Hollerbacha rozprawa *Recht und Sittlichkeit im sozialistischen Staat, dargestellt am Beispiel Polens*, stanowi pierwszy krok w kierunku całościowego ujęcia poglądów doktryny, rzeczywistości norm prawnych i moralności. Po dokonaniu zmian i aktualizacji, monografia ukazała się w języku japońskim: *Porando ni okeru ho to do-toku* (The University of Nagoya Press 1986, ss. X +262).

W czasie pracy naukowej na Uniwersytecie Nanzan w Nagoi (w Japonii), ks. prof. Antoni Kość SVD poza wspomnianą monografią opublikował 21 artykułów, w tym 11 w języku japońskim, 9 w języku niemieckim i jeden po angielsku, w przeważającej części w periodyku „Nanzan Law Review”, ale także w pracach zbiorowych wydanych przez Seibundo – jedno z najważniejszych wydawnictw japońskich specjalizujących się w literaturze prawniczej. Sądząc po tytułach artykułów w języku japońskim, podanych przez Autora dodatkowo w języku niemieckim, problematyka tych publikacji dotyczy m.in. zasady rozdziału i współpracy Kościoła i państwa we współczesnej Polsce; prawa, moralności i zasad współżycia społecznego w socjalistycznym państwie na przykładzie Polski; rozważań filozoficznoprawnych na temat zasad polskiego prawa karnego; prawa i moralności we współczesnej Polsce; ochrony życia i zdrowia jako prawnego i etycznego obowiązku; ochrony życia i zdrowia w polskim prawie; problemu prawa naturalnego w dzisiejszej niemieckiej jurysprudencji; prawnego charakteru norm etycznych; teorii i praktyki podstawowego prawa do wolności religijnej w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka oraz relacji prawa i moralności u Tomasza z Akwinu. Artykuły opublikowane w języku

niemieckim dotyczą głównie relacji prawa i moralności (w ujęciu Samuela Pufendorfa, Christiana Thomasiusa, Immanuela Kanta, Ottona Gierke, Georga Jedlinka, przedstawicieli neoscholastyki i Herberta L.A. Harta) oraz relacji prawa, państwa i religii (w ujęciu Tomasza z Akwinu, Thomasa Hobbesa, Immanuela Kanta i Johanna Gottlieba Fichtego). Jednakże dwa artykuły dotyczą problematyki z pogranicza prawa karnego i etyki (*Schuld und Strafe in juristischer und ethischer Sicht; Der Schutz des Lebens als juristische und ethische Aufgabe*). Artykuł w języku angielskim dotyczy relacji sprawiedliwości i norm moralnych.

Po powrocie do Polski A. Kość opublikował cykl artykułów dotyczących państwa i prawa koreańskiego (*Korea w dobie przemian*), czym zapoczątkował główny nurt swoich badań, a mianowicie problematykę kultury prawnej krajów Dalekiego Wschodu: Chin, Japonii i Korei. Kontynuował także bardzo istotny kierunek swoich badań naukowych, którym była problematyka relacji prawa, państwa i religii w niemieckiej filozofii prawa. Owoc tych badań stanowi monografia *Historyczne modele relacji prawa, państwa i religii w niemieckiej filozofii prawa* (Lublin 1995, ss. 219). Autor określił cel rozprawy jako ukazanie wkładu nie tylko teologów, ale także filozofów, polityków i prawników w rozwój ogólnoludzkiej kultury duchowej oraz ich troskę o godność człowieka¹⁰. W rozumieniu Antoniego Kościa „godność człowieka stoi ponad prawem i religią, [...] jest mu wrodzona, [...] człowiek otrzymał ją niezależnie od religii i państwa, czyli ma ją w sobie, ponieważ jest człowiekiem. Otrzymał ją razem z naturą, albo innymi słowy, w momencie stworzenia, wraz z przyjściem na świat”¹¹.

Monografia *Prawo a etyka konfucjańska w historii myśli prawnej Chin* (Lublin 1998, ss. 247) została napisana po gruntownych bada-

---

¹⁰ A. Kość, *Historyczne modele relacji prawa, państwa i religii w niemieckiej filozofii prawa*, Lublin 1995, s. 11.

¹¹ Tamże, s. 10.

niach relacji prawa i moralności w samym źródle kultury Dalekiego Wschodu – w Chinach – i stanowiła podstawę do uzyskania habilitacji. Wychodząc z założenia, że „zarówno prawo, jak i moralność mają ten sam cel, a mianowicie dobro człowieka”¹², Autor wyraził przekonanie, że „ta zasada powinna obowiązywać w każdym systemie prawnym i w każdym systemie moralnym, także w prawie chińskim i w moralności konfucjańskiej. Dlatego też celem tej pracy będzie ukazanie problemu relacji prawa chińskiego do moralności konfucjańskiej i ich wzajemnego oddziaływania na siebie dla wspólnego dobra człowieka”¹³. W konkluzji Autor stwierdza: „Zasada, że prawo jest tylko częścią moralności, obowiązywała także w całej historii myśli prawnej Chin. Taka jest bowiem natura ludzka, a negatywną stroną natury ludzkiej zawsze zajmowało się prawo. W prawie chińskim mógł człowiek odczytać to, co było negatywnym, «ciemnym» odbiciem pozytywnego, «jasnego» porządku moralnego etyki konfucjańskiej”¹⁴.

Do problematyki chińskiej kultury prawnej ks. prof. Antoni Kość SVD powracał jeszcze wielokrotnie poświęcając jej osiem artykułów naukowych, nie licząc popularnonaukowych (np. *Recepcja prawa europejskiego w czasie Republiki Chińskiej (1912-1949)*, w: *Chiny w oczach Polaków*, red. J. Włodarski, K. Zeidler, M. Burdelski, Gdańsk 2010, s. 515-523; *Uniwersalny charakter prawa naturalnego na przykładzie kultury chińskiej*, w: *Prawo naturalne – natura prawa*, red. P. Dardziński, F. Longchamps de Bériet, K. Szczucki, Warszawa 2011, s. 153-165) i wygłaszając referaty na konferencjach naukowych.

Monografia *Filozoficzne podstawy prawa japońskiego w perspektywie historycznej* (Lublin 2001, ss. 205) stanowiła podstawę do wszczęcia postępowania o nadanie tytułu naukowego profesora nauk

---

¹² A. Kość, *Prawo a etyka konfucjańska w historii myśli prawnej Chin*, Lublin 1998, s. 39.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże, s. 244.

prawnych. Problem badawczy swojej monografii Autor określił jako próbę udzielenia odpowiedzi na dwa pytania: „1. Na jakiej filozofii oparte jest prawo japońskie?; 2. Jak ta filozofia wpływała na tworzenie i recepcję prawa w historii rozwoju japońskich instytucji prawnych i państwowych?”¹⁵. Wskazując na podstawy swoich badań Autor zaznaczył, że jego monografia powstała „nie tylko w oparciu o źródła prawa japońskiego i bibliografię w języku japońskim. Praca ta jest wynikiem bezpośredniego spotkania autora z japońską kulturą prawną”¹⁶. Na zakończenie Autor stwierdza, że „prawa nie można oddzielić od tradycji narodu. Prawo musi być częścią kultury narodu”¹⁷. W odniesieniu do prawa japońskiego, w którym dokonała się recepcja prawa europejskiego, szczególnie istotne jest podkreślenie przez Autora, że aby nowe prawo stało się częścią kultury narodu, „musi przejść proces inkulturacji, musi wejść w kulturę japońską i jej nie zniszczyć. Ona je przyjmie, ponieważ z natury swej jest eklektyczna, tylko prawo musi «dojrzeć» w sposób «naturalny» do mentalności japońskiej, a na to potrzeba czasu”¹⁸.

Problematyce japońskiej kultury prawnej ks. A. Kość poświęcił jeszcze siedem artykułów naukowych, nie licząc popularnonaukowych (wśród naukowych możemy wskazać np. *Inkulturacja Ewangelii w Japonii*, w: *Japonia w oczach Polaków*, t. II, red. J. Włodarski, K. Zeidler, Gdańsk 2009, s. 177-191; *Chrześcijaństwo a kultura japońska*, „Studia Nauk Teologicznych PAN” 2010, t. V, s. 153-172; *Prawo, państwo i religia w Japonii*, „Teki Komisji Prawniczej PAN Oddział w Lublinie” 2011, t. IV, s. 58-73). Znamienne jest, że ostatni w swoim ziemskim życiu wykład otwarty – wygłoszony 29 września 2011 r., w ramach „Wszechni-

---

¹⁵ A. Kość, *Filozoficzne podstawy prawa japońskiego w perspektywie historycznej*, Lublin 2001, s. 19.

¹⁶ Tamże, s. 21.

¹⁷ Tamże, s. 185.

¹⁸ Tamże.

---

cy”, zorganizowany przez Oddział Polskiej Akademii Nauk w Lublinie i Lubelskie Towarzystwo Naukowe – ks. prof. Antoni Kość SVD poświęcił problematyce relacji prawa, państwa i religii w Japonii.

Na zakończenie tego z konieczności pobieżnego przeglądu twórczości naukowej Księdza Profesora wypada podkreślić jego wkład w rozwój podstawowej dyscypliny naukowej, w której się specjalizował, a mianowicie filozofii prawa. Swoje poglądy filozoficznoprawne wyraził on przede wszystkim w monografii *Podstawy filozofii prawa* (Lublin 1998, ss. 269; wyd. 3: Lublin 2005, ss. 259). Wprawdzie rozprawa ta pomyślana była jako podręcznik dla studentów prawa, ale jej treść znacznie przewyższa standardy opracowań tego rodzaju. Stanowi ona zwieńczenie studiów i badań Autora prowadzonych w dziedzinie filozofii prawa od 1974 r., a w szczególności w latach 1978-1982, „kiedy autor studiował filozofię prawa na Wydziale Prawa Uniwersytetu Alberta-Ludwika we Fryburgu Bryzgowijskim pod kierunkiem profesorów: Ernsta-Wolfganga Böckenförde i Alexandra Hollerbacha. [...] Czytelnik będzie mógł zauważyć wpływ niemieckiej filozofii prawa na tok myślenia autora”¹⁹.

W strukturze monografii wyodrębnione zostały trzy rozdziały. Pierwszy przedstawia historię myśli prawnej, zgodnie z ideą Autora, że współczesna filozofia prawa to nie tylko niemiecka filozofia prawa, ale także dziedzictwo i tradycja starożytnej filozofii greckiej, chrześcijańskiej myśli prawnej oraz nowożytnej myśli prawnej francuskiej i angielskiej. W drugim rozdziale Autor ukazał prawo jako fenomen społeczny, jego poszczególne elementy, naturę i specyfikę. Jednak w zamiarze Autora najważniejszym rozdziałem jest rozdział trzeci: Synteza prawa, który zawiera filozofię prawa *sensu stricto*. Całość rozważań wieńczy paragraf dotyczący mocy wiążącej prawa. Autor dochodzi do wniosku, że „obowiązkiwanie prawa nie jest ani jedynie rze-

---

¹⁹ A. Kość, *Podstawy filozofii prawa*, wyd. 3, Lublin 2005, s. 9.

---

czywistością wydarzenia, ani jedynie bytem duchowym, ani jedynie czystą powinnością (*Sollen*). Obowiązywanie prawa rozciąga się ponad te wszystkie wymiary [...]. Z normą wiąże się normatywne obowiązywanie, moc wiążącą normy rozpoznajemy na podstawie zawartej w niej wartości prawa, której etos prawny nadaje moc zobowiązującą”²⁰.

Na temat metody swojej filozofii prawa wypowiedział się ks. prof. Antoni Kość SVD w jednym z ostatnich opublikowanych przed śmiercią artykułów. Stwierdził w nim: „jeśli chodzi o metodę mojej filozofii prawa, z góry wykluczam możliwość opierania się na jednym systemie filozoficznym, którego poglądy mogłyby być podstawą rozważania głównych problemów prawa. Nie będzie to ani neotomizm, ani neokantyzm. Nie oznacza to jednak wcale, że osiągnięcia filozofii współczesnej przy moim rozumieniu filozofii prawa są lekceważone. Metodycznie moje rozważanie z góry zakłada pewną samodzielność, kierując się miarą, która wypływa z natury samego prawa (z natury rzeczy), a nie z poszczególnych systemów filozoficznych. Przy rozważaniu poszczególnych problemów filozofii prawa pod uwagę biorę te osiągnięcia niektórych kierunków współczesnej filozofii, które na rozważanie poszczególnych problemów mają decydujący wpływ. Filozof prawa nie może ich lekceważyć [...]”²¹.

Prof. A. Kość przyjmuje stanowisko antropologiczne w filozofii prawa, stawiając w centrum człowieka, ponieważ – jego zdaniem – „słuszne prawo zależy w dużej mierze od słusznego wyobrażenia o człowieku. [...] prawodawca nie może tworzyć prawa dla człowieka idealnego. Taki typ człowieka w prawie nie istnieje. [...] Jest więc rzeczą konieczną, by prawodawca kierował się przy tworzeniu prawa ob-

---

²⁰ Tamże, s. 237-238.

²¹ A. Kość, *Filozofia prawa jako nauka*, w: *Czy koniec teorii prawa? Z zagadnień teorii i filozofii prawa*, „Acta Universitatis Wratislaviensis. Prawo CCCXII”, red. P. Jabłoński, Wrocław 2011, s. 248.

---

razem realnym człowieka. [...] Zadaniem prawa jest zagwarantowanie człowiekowi danego mu przez naturę prawa do rozwoju osobowości i zabezpieczenie prawnie chronionej przestrzeni działania”²².

Zakończenie

Geniusz ks. prof. Antoniego Kościa SVD jako człowieka, kapłana i uczonego ukierunkowany był we wszystkich jego działaniach tą niezwykłą wrażliwością „na misterium obecności drugiej osoby”, której człowieczeństwo traktował zawsze jako cel, a nigdy tylko jako środek do celu. Żyjąc i prowadząc badania naukowe w różnych kulturach, Ksiądz Profesor potrafił odnajdować w nich wartości uniwersalne. Uważał, że „Prawda, Dobro i Piękno są wspólne wszystkim kulturom. Są tak stare jak człowiek. Spotykamy te wartości w Ameryce, Europie, Azji. Wszędzie tam, gdzie żyje człowiek. Wszak one wywodzą się z ludzkiej natury, która jest taka sama, niezależnie od koloru skóry, natury, wiary”²³. Podstawą tych wartości jest człowiek jako taki, niezależnie od jego przynależności do konkretnej kultury.

Podstawę uniwersalnej kultury prawnej stanowi, w przekonaniu ks. prof. Antoniego Kościa SVD, moralność ogólnoludzka, której fundamentem jest sama natura człowieka. Moralność ogólnoludzka stanowi – jego zdaniem – „ogół zasad moralnych, które odnoszą się nie do jednego społeczeństwa żyjącego w określonym czasie i przestrzeni, lecz obowiązują wszystkie ludzkie społeczeństwa”²⁴. W jego przekonaniu, „porządek prawny zaś jest nie do pomyślenia bez oparcia na moralności ogólnoludzkiej. Ona jest konieczną podstawą każdego prawa pozytywnego. Tylko w ramach moralności ogólnoludzkiej jest możliwe sta-

---

²² A. Kość, *Podstawy filozofii prawa*, s. 152-158.

²³ W. Mołoń, *Prawda, wiara i obyczaj. Rozmowa z ks. dr. hab. Antonim Kościem, werbistą, kierownikiem Katedry Filozofii Państwa i Prawa KUL*, „Nowiny” 28-30 stycznia 2000 r., s. 15.

²⁴ A. Kość, *Podstawy filozofii prawa*, s. 138.

---

nowienie słusznego prawa. Zasady moralności ogólnoludzkiej stanowią etyczne *a priori* prawa, a zarazem są podstawą, która daje prawu jego legitymację²⁵. Jako zasady wspólne dla Europy i Azji ks. A. Kość wskazywał „te, które w chrześcijańskim czy żydowskim Dekalogu można określić jako przykazania od czwartego do dziesiątego. Czyli od: «Czcij ojca swego i matkę swoją...» do «Ani żadnej rzeczy, która jego jest»”²⁶.

Ks. prof. A. Kość SVD wniósł ogromny wkład w rozwój filozofii prawa, a w szczególności w rozwój filozofii prawa Dalekiego Wschodu, w której to dziedzinie prowadził pionierskie badania.

Bibliografia

Literatura

- KOŚĆ ANTONI, 50 lat Domu Słowa Bożego w Lublinie (1958-2008), Lublin 2008.
- KOŚĆ ANTONI, Dlaczego zostałem misjonarzem?, *Misjonarz* 1986, nr 3, s. 11.
- KOŚĆ ANTONI, Filozofia prawa jako nauka, w: Czy koniec teorii prawa? Z zagadnień teorii i filozofii prawa „Acta Universitatis Wratislaviensis. Prawo CCCXII”, red. P. Jabłoński, Wrocław 2011, s. 241-249.
- KOŚĆ ANTONI, Filozoficzne podstawy prawa japońskiego w perspektywie historycznej, Lublin 2001.
- KOŚĆ ANTONI, Historyczne modele relacji prawa, państwa i religii w niemieckiej filozofii prawa, Lublin 1995.
- KOŚĆ ANTONI, Podstawy filozofii prawa, wyd. 3, Lublin 2005.
- KOŚĆ ANTONI, *Prawo a etyka konfucjańska w historii myśli prawnej*

---

²⁵ Tamże, s. 144.

²⁶ W. Mołoń, *Prawda, wiara i obyczaj. Rozmowa z ks. dr. hab. Antonim Kościem, werbistą, kierownikiem Katedry Filozofii Państwa i Prawa KUL*, s. 15.

Chin, Lublin 1998.

KOŚC ANTONI, Z Jasionki do Rzeszowa, w: Ksiądz Infułat Walenty Bal (1920-202). Duszpasterz w Rzeszowie, red. J. Twardy, Rzeszów 2009, s. 282-284.

MOŁOŃ WANDA, Prawda, wiara i obyczaj. Rozmowa z ks. dr. hab. Antonim Kościem, werbiście, kierownikiem Katedry Filozofii Państwa i Prawa KUL, *Nowiny* 28-30 stycznia 2000 r., s. 15.

WALEWANDER EDWARD, Ksiądz Antoni Szymański i jego zasługi dla Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, w: Ksiądz Antoni Szymański (1881-1942). Rektor – uczoney – działacz społeczny, red. S. Fel, M. Wódka, Lublin 2013, s. 29-40.

Life and Scientific Activity of Rev. Prof. Antoni Kość SVD

Summary

This article undertakes the issue of the life and scientific activity of Rev. Prof. Antoni Kość, particularly his contribution to the development of Polish and world philosophy of law.

The author presents the biography of Antoni Kość beginning with the schooldays. In the article have been described the following stages: the seminary and theology studies in the Catholic University of Lublin; missionary work and law studies in Japan; law studies in Germany and the United States; studies and work at the universities in Japan and Korea; work at the Catholic University of Lublin. The author presents also the academic achievements of Prof. Antoni Kość.

Słowa kluczowe: prawo, filozofia, misjonarz, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, dorobek naukowy

Key words: law, philosophy, missionary, the John Paul II Catholic University of Lublin, academic achievements